

Warszawa, ...³ października 2014 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Pacjenta

Krystyna Barbara Kozłowska

RzPP-ZZP-420.52.2014.KAS

Pani

Prof. dr hab. n. med. Danuta Ryglewicz

Dyrektor

Instytutu Psychiatrii i Neurologii

ul. Sobieskiego 9

02-957 Warszawa

Lanowicz Paw Prof Profesor

Zwracam się do Pani Dyrektor o zajęcie stanowiska i przedstawienia działań podejmowanych w związku ze złymi warunkami panującymi w Klinikach Psychiatrycznych Instytutu Psychiatrii i Neurologii w Warszawie (dalej: IPiN).

Na podstawie art. 8 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. *o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta*¹ pacjent ma prawo do świadczeń zdrowotnych udzielanych z należytą starannością przez podmioty udzielające świadczeń zdrowotnych w warunkach odpowiadających określonym w odrębnych przepisach wymaganiom fachowym i sanitarnym. Przepis art. 2 ww. ustawy stanowi, że przestrzeganie praw pacjenta określonych w ustawie jest obowiązkiem organów władzy publicznej właściwych w zakresie ochrony zdrowia, Narodowego Funduszu Zdrowia, podmiotów udzielających świadczeń zdrowotnych, osób wykonujących zawód medyczny oraz innych osób uczestniczących w udzielaniu świadczeń zdrowotnych.

Informacje o złych warunkach panujących w Klinikach Psychiatrycznych IPiN są podnoszone nieprzerwanie co najmniej od 2011 r. zarówno przez pacjentów ww. podmiotu leczniczego, jak i personel oraz Kierowników ww. Klinik. Kwestia ta była również kilkakrotnie podnoszona w materiałach prasowanych i doniesieniach medialnych. W postępowaniach indywidualnych prowadzonych przez Rzecznika Praw Pacjenta sprawa dotycząca złych warunków panujących w szczególności w Klinikach Psychiatrycznych IPiN (dotyczy „przepełnionych” oddziałów; zużytych lub niesprawnych urządzeń i wyposażenia

¹ tj. Dz. U. z 2012 r., poz. 159 z późn. zm.

oddziałów, pomieszczeń wymagających remontów itd.) stanowi podnoszoną przez wnioskodawców lub pacjentów we wnioskach kwestię. W odpowiedzi na wystąpienia Rzecznika dotyczące stwierdzenia naruszenia prawa pacjenta zarówno Pani Dyrektor, jak i Zastępca Dyrektora ds. Lecznictwa (niekiedy nawet kierownicy Klinik Psychiatrycznych oraz Izby Przyjęć) informowali o tym, że starają się podejmować działania mające na celu wykluczenie sytuacji i warunków prowadzących do występowania naruszeń z tym związanych. Działania te uzależnione są jednak od możliwości finansowanych i organizacyjnych IPiN. Sprawy dotyczące przedmiotowej kwestii były rozpatrywane również przez Rzecznika Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego, który pełnił tę funkcję od 2 kwietnia 2012 r. do 3 czerwca 2014 r. Rzecznik Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego, na podstawie otrzymanych skarg, jak i własnych obserwacji, w styczniu 2014 r. wystąpił do Pani Dyrektora z prośbą o udzielenie informacji w zakresie planowanych lub realizowanych działań dostosowania pomieszczeń całodobowych oddziałów psychiatrycznych Instytutu do warunków określonych w rozporządzeniu z dnia 26 czerwca 2012 r. *w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu leczniczego wykonującego działalność leczniczą*². Ww. wystąpienie było również nawiązaniem do przeprowadzonego przez Rzecznika Praw Pacjenta zbadania sprawy na miejscu z 2012 r. W odpowiedzi na powyższe Zastępca Dyrektora ds. Lecznictwa Instytutu poinformowała: „od roku 2009 Instytut corocznie składa wnioski w Ministerstwie Zdrowia o dofinansowanie przebudowy i rozbudowy wszystkich Klinik Psychiatrycznych; równoległe od 2010 [roku] składane są wnioski celem pozyskania zewnętrznego finansowania z funduszy europejskich i innych (aktualnie Instytut stara się o pozyskanie finansowania z NFOŚiGW na termomodernizację klinik psychiatrycznych, polegającą na wymianie stolarki okiennej i drzwiowej, [ociepleniu] budynków i stropodachów”. Ze względu na bardzo trudną sytuację finansową Instytutu tylko wsparcie zewnętrzne pozwoli na realizację ww. zamierzeń – w stanowisku Zastępcy Dyrektora ds. Lecznictwa wyrażono nadzieję, że do 2016 r. IPiN pozyska środki, które pozwolą na dostosowanie warunków do wskazanego powyżej rozporządzenia.

W 2012 r., w związku z przeprowadzeniem przez pracowników Biura Rzecznika Praw Pacjenta zbadania sprawy w Instytucie Psychiatrii i Neurologii w Warszawie³ zainicjowano korespondencję dotyczącą m.in. stwierdzonych w ww. podmiocie leczniczym – w I Klinice Psychiatrycznej – złych warunków bytowych. Pismem z 9 lutego 2012 r. (RzPP-ZZP-0932-3-

---

² Tj. Dz.U. z 2012 r., poz. 739

³ Zbadanie sprawy na miejscu pracownicy BRZPP przeprowadzili w dniu 31 stycznia 2013 r. Protokół zna: RzPP-ZZP-0932-3-5/AP/BW/12 dnia 6 lutego 2012 r. został przekazany pismem przewodnim z 9 lutego 2012 r. (RzPP-ZZP-0932-3-9/BW/11)

6/BW/12) przekazałam protokół ze zbadania sprawy na miejscu, w którym odnotowano, że pracownicy Biura Rzecznika Praw Pacjenta stwierdzili w Oddziale Diagnostyczno-Terapeutycznym II (F2) I Kliniki Psychiatrii nieprawidłowości w postaci zbyt dużego zagęszczenia łóżek w salach chorych, a przede wszystkim złego stanu sanitarno-higienicznego i technicznego pomieszczeń Oddziału F2⁴.

W tym miejscu należy nadmienić, że sytuacja ta nie poprawiła się i wygląda podobnie również w Oddziałach pozostałych Klinik Psychiatrycznych IPiN – poza nowo wybudowaną Kliniką Psychiatrii Sądowej i wyremontowaną Kliniką Psychiatrii Dzieci i Młodzieży.

W wyniku przeprowadzonego w 2012 r. zbadania sprawy na miejscu Rzecznik stwierdził naruszenie m.in. prawa pacjenta do świadczeń zdrowotnych, o którym mowa w art. 8 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. *o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta*. W protokole, sformułowano zalecenie dostosowania pomieszczeń Oddziału F2 do wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 2 lutego 2011 r. *w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej*.⁵ W wyniku tego działania Zastępcy Dyrektora ds. Lecznictwa IPiN⁶ zajął stanowisko odnośnie stwierdzonych przez Rzecznika nieprawidłowości i poinformował, że realizowany jest program dostosowania pomieszczeń i urządzeń Instytutu Psychiatrii i Neurologii do przepisów ww. rozporządzenia poprzez:

- 1) przeprowadzanie remontów bieżących poszczególnych komórek organizacyjnych (w miarę posiadanych środków finansowych);
- 2) złożenie wniosków o dofinansowanie przebudowy i rozbudowy Klinik Psychiatrycznych, uwzględniających w swym zakresie cały program dostosowawczy, który został zatwierdzony przez sanepid;
- 3) sukcesywne wykonywanie zaleceń pokontrolnych z zakresu prawa budowlanego;
- 4) uwzględnienie zaleceń pokontrolnych w zakresie ochrony przeciwpożarowej w planie remontów na 2012 r.

Odrębnym pismem, Zastępcy Dyrektora ds. Lecznictwa ww. podmiotu leczniczego przesłał również „Raport Komisji w sprawie sposobu wdrożenia zaleceń pokontrolnych w IPiN, w wyniku przeprowadzonych przez pracowników Biura Rzecznika Praw Pacjenta

---

⁴ ściany z ubytkami tynku, w tym odpadającą farbą, stolarka okienna i drzwiowa z ubytkami, wyeksploatowana wykładzina podłogowa z podklejanymi listwami przypodłogowymi lub ich brakiem, grzejniki z widoczną korozją, ubytki i pęknięcia glazury w pomieszczeniach sanitarno-higienicznych, silikonowe uszczelnienia armatury sanitarnej oraz fugi między kafelkami z widoczną pleśnią. Meble będące na wyposażeniu pokoi łóżkowych zniszczone, z widocznymi szczelinami. Materace wyeksploatowane, nie zabezpieczone pokrowcami. Pościel zużyta. Pomieszczenia higieniczno-sanitarne niedostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową. W pomieszczeniach higieniczno-sanitarne brak mydła w dozownikach i ręczników jednorazowego użytku oraz pojemników na zużyte ręczniki.

⁵ Dz.U. 2011 nr 31 poz. 158. Aktualnie obowiązującym aktem prawnym jest rozporządzenie (Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012 r. *w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą* (Dz. U. z 2012 r., poz. 739).

czynności kontrolnych w Oddziale Diagnostyczno-Terapeutycznym II (F2) I Kliniki Psychiatrii IPiN”, w którym wskazano, iż Komisja (składająca się z pracowników IPiN) zgadza się ze stwierdzeniem naruszenia praw pacjenta w zakresie wskazanym w protokole. Ponadto poinformowano, że Dyrekcja Instytutu złożyła do Departamentu Funduszy Europejskich Ministerstwa Zdrowia projekt o dofinansowanie przebudowy obiektów wszystkich klinik psychiatrycznych (który uzyskał już wstępną akceptację).

IPiN jest instytutem badawczym, o którym mowa w art. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. *o instytutach badawczych*⁶ i podmiotem leczniczym, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. *o działalności leczniczej*⁷ i w związku z tym, samodzielnie gospodaruje mieniem i występuje w obrocie we własnym imieniu i na własny rachunek, odpowiadając za swoje zobowiązania oraz pokrywając koszty bieżącej działalności z uzyskiwanych przychodów.⁸ To Dyrektor Instytutu zarządza mieniem i odpowiada za wykorzystanie mienia instytutu na realizację jego zadań statutowych oraz podejmuje decyzje we wszystkich sprawach dotyczących instytutu, z wyjątkiem spraw należących do zakresu działania rady naukowej. Przepisy ww. ustawy nakładają zadania związane z zasadami gospodarki instytutów na dyrektorów tych jednostek.⁹

W art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. *o działalności leczniczej* określono przepisy tej ustawy, które stosuje się do instytutów badawczych, w zakresie nieuregulowanym ustawą z dnia 30 kwietnia 2010 r. *o instytutach badawczych*. Należy podnieść, że w zakresie dotyczącym przekazywania środków finansowych zastosowanie mają art. 114-117 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. *o działalności leczniczej* (z uwzględnieniem istotnego dla przedmiotowego wystąpienia wyłączenia w zw. art. 115 ust. 4 tej ustawy). Należy również podkreślić, że w niniejszym wystąpieniu Rzecznik uwzględnia dyspozycję art. 207 w zw. z art. 22 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. *o działalności leczniczej*, jednak utrzymująca się sytuacja w Klinikach Psychiatrycznych IPiN budzi moje poważne zaniepokojenie (w szczególności uwzględniając brak istotnej poprawy warunków panujących w tych Klinikach oraz braku perspektywy na taką zmianę). Z ostatnich wypowiedzi medialnych¹⁰ Pani Dyrektor wynika, że przeprowadzenie remontów Klinik Psychiatrycznych jest uznawane przez dyrekcję za priorytetowe, niemniej w związku z utrzymującą się od 2007 r. trudną sytuacją finansową, podmiot ten nie jest w stanie pokryć kosztów z tym związanych z własnych środków, pochodzących z bieżącej działalności.

---

⁶Dz. U. z 2010 r. Nr 96, poza 618 z późn. zm.

⁷Dz. U. z 2011 nr 112 poz. 654 z późn. zm.

⁸ art. 18 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. *o instytutach badawczych*

⁹ art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. *o instytutach badawczych*

¹⁰ Rzeczpospolita/ Polskie Radio 26.09.2014; Złe warunki leczenia w Instytucie Psychiatrii i Neurologii www.mp.pl

Mając na uwadze powyższe, zwracam się do Pani Dyrektora o przekazanie stanowiska w niniejszej sprawie, w tym wskazanie, jakie działania zostały przeprowadzone lub są planowane w związku z przedmiotową kwestią.

Jednocześnie informuję, że odrębnym pismem wystąpienie w tej sprawie zostanie również skierowane do Ministra nadzorującego IPiN, tj. Ministra Zdrowia.

Z poważaniem
D. Łobosiej,

Do wiadomości:

1. Prof. dr hab. n. med. Jacek Wciórka, Kierownik I Kliniki Psychiatrycznej, Instytut Psychiatrii i Neurologii, ul. Sobieskiego 9, 02-957 Warszawa;
2. Dr hab. n. med. prof. nadzw. Tadeusz Parnowski, Kierownik II Kliniki Psychiatrycznej, Instytut Psychiatrii i Neurologii, ul. Sobieskiego 9, 02-957 Warszawa;
3. Prof. dr hab. n. med. Marek Jarema Kierownik III Kliniki Psychiatrycznej, Instytut Psychiatrii i Neurologii, ul. Sobieskiego 9, 02-957 Warszawa;
4. Prof. dr hab. n.med. Maria M. Siwiak-Kobayashi, Kierownik Kliniki Nerwic, Instytut Psychiatrii i Neurologii, ul. Sobieskiego 9, 02-957 Warszawa.

